

Alkutuotannon taloudellinen merkitys alue- ja paikallistaloudessa

Lähiruoka-esimerkki Lapista

"Lapin ruoka"

Julkisten ruokapalveluiden maakunnallinen kumppanuusmalli lähiruoan edistämiseksi

Hankkeen lähtökohta:

Vuoden 2023 alusta aloittavat hyvinvointialueet toimintansa. Tämä tarkoittaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto tukipalveluineen siirtyy maakunnallisen toimijan vastuulle. Tällöin myös kyseisen sektorin ateriapalvelut tulevat HVA:n vastattavaksi.

Tämä tuo eteen joitakin huolestuttavia kysymyksiä siitä, miten tämä muutos vaikuttaa:

1. Huoltovarmuuteen?
2. Paikallistalouteen ja elinkeinoelämään?
3. Maakunnan elintarviketuotantoon?
4. Lähiruoan saatavuuteen?
5. Kuntien omaan ateriapalveluun?

"Lapin ruoka"

Julkisten ruokapalveluiden maakunnallinen kumppanuusmalli lähiruoan edistämiseksi

Esitettyihin kysymyksiin vastaaminen:

Käynnistettiin tiedotushanke jonka avulla viedään Lapin kuntiin, tulevan Lapin HVA:n kuntiin, tietoa tulevasta muutoksesta ja siitä miten kunnat voivat vastata ateriapalveluita koskeviin muutoksiin, millaisia vaihtoehtoja kunnilla on ja miten lähiruoan hankkimista voidaan parhaiten muutoksen yhteydessä turvata.

Hanke käynnistyi 1.1.2022 Luken hallinnoimana. Hankkeessa ovat tuensiirron kautta operatiivisesti mukana myös Sodankylä ja Tervola.

Kuntakierrokset tiedottamisen ytimessä

Kuntatapaamiset ovat tärkein, tehokkain ja pisimmälle kantava tapa saada lähiruokaan liittyvä ydinviesti, sen paikallis- ja aluetaloudellinen merkitys, perille.

Jokaiseen kuntatapaamiseen on valmistauduttu yksilöllisellä kuntaan kohdistuvalla tiedolla sen lisäksi että viestinnässä on mukana kaikkia kuntia koskevia yhteisiä maakunnallisia tietoja.

Kuntakierroksia tehdään kaikkiin Lapin kuntiin kaksi, molemmat kierrokset eri teemalla. Jokaisen kuntatapaamisen kesto aika on noin 2 tuntia. Keväällä ja kesällä 2022 tapaamisia oli 16/21 kunnasta. Syksyllä 2022 käynnistyi toinen kuntakierros jolle on sovittu jo 12 tapaamista.

Kuntatapaamisten sisältö

Kuntakierros 1: tapaamisissa käsiteltiin seuraavia asioita:

1. Elintarvikehankintoja koskeva lainsäädäntö/direktiivi
EU ja kansallinen taso, hankintalaki ja sote:n järjestämislaki
2. EU, kansalliset ja alueelliset ohjelmat jotka koskettavat myös elintarvikehankintoja
3. Huoltovarmuus ja siihen vaikuttaminen
4. Maakunnallinen ja paikallinen (kunta) elintarviketuotanto euroina
alkutuotanto (liha, maito), kalatalous, porotalous, marjat
elintarvikkeiden jatkojalostuksen ja hankintojen hyviä esimerkkejä
5. Kuntien vaihtoehdot sote-muutoksen ateriapalveluissa

Kuntatapaamisten sisältö

Kuntakierros 2: tapaamisissa käsitellään hankintaprosessi avattuna osiin:

1. Markkinakartoitus
2. Markkinavuoropuhelu
3. Kilpailutus ja tarjouspyynnöt
4. Hankintapäätös
5. Voimassa olevat sopimukset
6. Jatkuva markkinakartoitus ja uudet kokeilut

Kaikkiin tapaamisiin liittyy hyvien esimerkkien esille tuominen ja hyvien käytäntöjen jakaminen toimijoiden kesken.

Näiden kuntakierrosten lisäksi järjestetään yhteisiä työpajoja hankintaprosessi – teemalla eri puolilla Lappia.

Esimerkkejä

ELINTARVIKETUOTANNON RAHALLINEN ARVO

Rauno Kuha, Luke

Ruokailijoita
Lapissa päivittäin

n. **190 000***

Matkailu huomioon ottaen*

Kulutamme ruokaan
vuodessa*

n. **2317€** / hlö

Lähde: www.ruokatieto.fi*

Kokonaiskulutus

n. **444** milj.€ / vuosi

(
n. **10%** tuotettu
ja jalostettu
Lapissa

Lappiin tuodaan siis
ruokaa muualta

n. **400** milj.€:n edestä

Lapin julkisten keittiöiden elintarvikehankintojen arvo

LAPPI

ELINTARVIKE-
HANKINTOJEN
ARVO
KESKÚSKEITTIÖ

19 234 083€

ASUKASLUKU, 2021

176 633

30%

OMAVARAISUUS

5 770 225€

57 HTV

Lapin julkisten keittiöiden elintarvikehankintojen arvo, lisää myyntiä yksityiselle sektorille

LAPPI

100%

ELINTARVIKE-
HANKINTOJEN
ARVO
KESKÚSKEITTIÖ

KERRANNAISVAIKUTUKSET

19 234 083€

EUROT

11 540 450€

**TYÖPAIKAT
114 HTV**

TERVOLA

ELINTARVIKE-
HANKINTOJEN
ARVO,
KESKÚSKEITTIÖ

360 000€

ASUKASLUKU

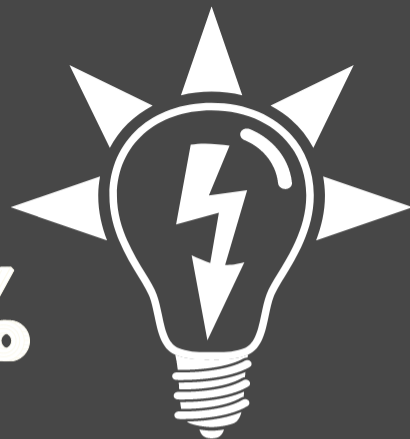
2 983

30%

OMAVARAISUUS

108 000€

1,5 HTV

7%

25 540€

TERVOLA

**ELINTARVIKE-
HANKINTOJEN
ARVO,
KESKÚSKEITTIÖ**

360 000€

KERRANNAISVAIKUTUKSET

EUROT

216 000€

**TYÖPAIKAT
3 HTV**

100%

TERVOLA

2020

TILARAKENNE

HEVOSTILOJA	1
LAMMASTILOJA	3
NAUDANLIHATILOJA	15
LYPSYKARJATILOJA	19
MUU KASVITUOTANTO (HEINÄ)	45
PUUTARHAKASVIEN VILJELY AVOMAA	1
YHT.	85

MAATALOUDEN TULO

MAITO	
9 690 134KG	3 682 251€
NAUDANLIHA	
347 170KG	1 104 000€
LAMPAANLIHA	
36 663KG	122 324€
PERUNA	
1 650 000KG	297 000€
TUET	5 424 802€

ARVO 10 630 377€

**LAPIN
MAATALOUDEN
TULO 2020**

**ARVO
83 967 366€**

LAPIN POROTALOUDEN TULO 2020

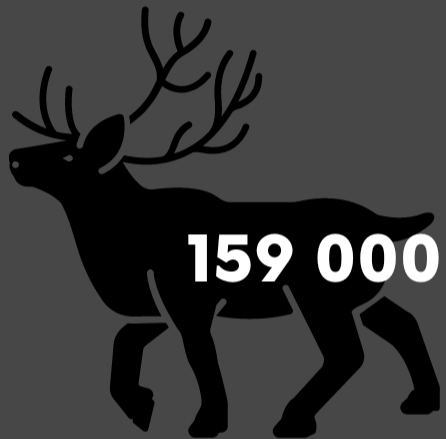
ELOPOROTUKI

159 000 POROA, 28,5€/PORO = 4 531 500€

PORONLIHA

2 200 000KG PORONLIHAA, 9,8€/KG = 21 560 000€

ARVO 26 091 500€

K A L A

KAUPALLINEN KALASTUS

LAPPI

KALAMÄÄRÄ

0,5 MILJ. KG

SAALIIN ARVO

2 000 000€

MUIKKU, SIIKA
KUHA, AHVEN
HAUKI, MADE
SÄRKI, LAHNA
KUORE, TAIMEN
LOHI, MUUT KALAT

MUSTIKKA

TUKKUHINTA €/KG

ALIN	YLIN	KESKI
10€	15€	12,5€

POIMIJA HINTA €/KG

6€ TORILLA 2,02€

OSTO KG

250KG
1 000KG
3 200KG

TUKKU €

3 125€
12 500€
40 000€

POIMIJA €

1 500€
6 000€
19 200€

SÄÄSTÖ €

1 625€
6 500€
20 800€

MARJAOSTOT

ASUKASLUKU 177 000

LAPPI

TUKKUHINTA €/KG

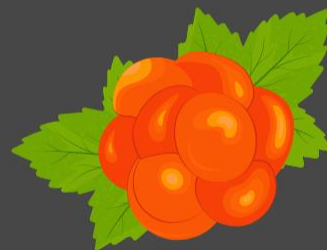
ALIN
10€

YLIN
15€

KESKI
12,5€

POIMIJA HINTA €/KG

6€ TORILLA 2,02€

TUKKU €

2 179 681€

POIMIJA €

1 089 712€

SÄÄSTÖ €

1 089 969€

Kiitos!